

„...Ir pasiryžo mūsų partizanai atpirkti laisvę brangios Lietuvos“

2017-ųjų pabaigoje - 95-osios Vinco Juozaičio gimimo metinės

*Kada varge buvai, Tėvyne,
Tai jis nuo bado tave gynė,
Vergijos pančius rišo, traukė
Ir tavo laisvės troško, laukė.
Už tai, kai būsi tu laisva,
Pridenk jį savo vėliava,
O Lietuva.
Vyturys*

Minėdami 27-ąsias Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metines, prisimename ir pagerbiame žmones, kurie savo gyvenimais, giliu tikėjimu, ryžtinga kova, dvasios stiprybe ir pasiaukojimu atkakliai tiesė kelius į 1990-ųjų Kovo 11-ąją.

Už Lietuvos Laisvės pavasarį, išaušusį po penkiasdešimties sovietinės okupacijos metų, dėkojame Birštono partizanui, poetui Vincui Juozaičiui –Vyturiui. Stiprybės semiamės iš jo tauraus gyvenimo ir patriotinių eilėraščių.

Vincas Juozaitis – Vyturys (1922 12 28-1988 01 01)

Vincas Juozaitis gimė Birštone (kurorto žemėje – gilios giminės šaknys) 1922 m. gruodžio 28 d. Septynių vaikų šeimoje jis buvo vyriausias.

Gabus jaunuolis, baigęs daug šviesių žmonių į gyvenimą išleidusią Prienų „Žiburio“ gimnaziją (pirmosiose klasėse mokėsi Kauno jėzuitų gimnazijoje) įstojo į Kauno universiteto medicinos fakultetą. Kovą už Lietuvos laisvę Juozaitis pradėjo 1945 metų rudenį, mokydamasis antrame kurse. Vincas palaikė ryšius su Margirio grupės partizanais, siuntė jiems rašomąjį popierių, baterijas, kitus reikalingus daiktus. Suėmus studijų draugus, žinojusius apie jo pagrindinę veiklą, Juozaitis pasitraukė pas partizanus, įstojo į M. Jaruševičiaus – Lakštingalos vadovaujamą būrį.

1946–ųjų sausį Vincas pradėjo dirbti Dainavos apygardos štabe spaudos ir propagandos viršininku. Vyturio slapyvardžiu rašė eilėraščius, (su priedu „nežinomas autorius“ jie išspausdinti leidinyje „Sušaudytos dainos“ (1990 m.).

1947–ųjų rugpjūtį Punios šile įsikūręs štabas buvo išduotas ir apsuptas sribų. Juozaitį suėmė sunkiai sužeistą, be sąmonės. Nuteisė mirties bausme, vėliau nuosprendis pakeistas į 25–erius metus kalėjimo Norilsko lagery. Laisvėn Birštono partizaną išleido 1960-aisiais, be teisės grįžti Tėvynėn. Visus tremties metus Vincas gyveno Norilske, ten su pagyrimu baigė medicinos mokyklą, dirbo felčeriui. Norilske vedė tremtinę Eugeniją Žiburytę, užaugino dvi dukras.

Į Lietuvą partizanas Vyturys grįžo po 29-erių metų, 1976-aisiais. Praradęs sveikatą, bet išsaugojęs meilę Tėvynei ir tikėjimą jos laisve.

Vincas Juozaitis mirė 1988 m. sausio 1 d.

Birštono partizanas gyvas ne tik dukterų, Nemuno krašto žmonėms gerai pažįstamų medikių Nijolės Kurapkienės ir Rasutės Matulevičienės, bei šviesų brolio atminimą saugančios sesers Janinos širdyje – jis amžiams liko savo eilėraščių posmuose.

Kovo mėnesį Birštono viešojoje bibliotekoje atidaryta Vinco Juozaičio –Vyturio atminimui ir 27-osioms Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metinėms skirta literatūros paroda „Mylėjai Lietuvą tėvynę tu iš visos širdies“. Kviečiame aplankyti.

Tegul šviesiam garbingo Birštono krašto žmogaus atminimui šiandieną lenkiasi mūsų širdys ir plazda Kovo 11-osios vėliavos!

Teskamba poeto Vyturio eilės – giesmės Tėvynei Lietuvai ir jos laisvei!

Genovaitė Mačiūtė

Birštono viešosios bibliotekos bibliografė

Vyturio eilėraščiai

*

*Verkė tėviškė trijų drąsuolių,
Verkė draugai atskirtieji kovos,
Ir pasiryžo mūsų partizanai
Atpirkti laisvę brangios Lietuvos.*

*Nedaug jau liko mums čia kentėti,
Laisva Tėvynė greit mums nušvis.
Ir mes greta žygiuosime per pievas
Laisvosios tėviškės keliais plačiais.*

*Sutiks močiutė, sena sengalvėlė,
Sūnelį grįžtant iš didžios kovos,
Sutiks mergaitė, tavo numylėta,
Su jurginų gražių puokšte.*

*

*Mėnulis švietė naktį ramiai,
Nuo priešo kulų tu kritai,
Savu krauju pagirdei žemę,
Kurį mylėjai taip karštai.*

*Mylėjai Lietuvą Tėvynę
Tu iš visos savo širdies,
Pirmas į laisvę kelią mynei,
Nebodams vargo nei mirties.*

*

*Priėjo partizanas prie vartų,
Kiemely sulojo šuva,
Niekas pasitikt neišėjo,
Tik gailiai raudojo ruduo.*

*Ir kaime tuoj šunys sulojo,
Pasigirdo vien rusų balsai,
Iš kažin kur šūvis ataidėjo,
Ir pervėrė širdį skausmai.*

*Jis krito ant žemės nušautas,
Aplink buvo vien tamsi naktis.
— Aš už tave, brangi Tėvyne,
Šią naktį užmerkiu akis.*

Iš knygos „Sušaudytos dainos“ (1990 m.)